

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej Ewy Ćpak pt. „Inwestycje infrastrukturalne jako determinanta rozwoju regionu świętokrzyskiego”

1. Podstawy formalne opracowania recenzji

Podstawą przygotowania recenzji jest pismo Prorektora ds. Rozwoju Kadry i Współpracy z zagranicą prof. dr hab. Sławomira Bukowskiego zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Technologiczno – Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 12 lipca 2018 r.

2. Kryteria oceny rozprawy

Mając na uwadze wymagania Ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym (z późniejszymi zmianami), przy ocenie rozprawy doktorskiej przyjęto następujące kryteria: ocena zasadności podjętej problematyki badawczej, układ i konstrukcja pracy, cel i hipotezy, ocena zawartości merytorycznej i formalnej rozprawy oraz spójność struktury pracy i strona warsztatowa.

3. Ocena zasadności podjętej problematyki badawczej

Problem badawczy podjęty przez mgr. Ewę Ćpak jest bardzo interesujący i ważny, zarówno z naukowego jak i praktycznego punktu widzenia. Warto zauważyć, że pomimo licznych już badań naukowych nad infrastrukturą oraz wielu publikacji poświęconych tej tematyce, odczuwany jest niedostatek opracowań dotyczących jej oddziaływania na rozwój regionów. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że dobór tematu pracy doktorskiej dotyczącej inwestycji infrastrukturalnych jako determinant rozwoju regionu świętokrzyskiego jest bardzo trafny. Autorka właściwie uzasadniła podjęcie tego rodzaju badań. Poddana recenzji rozprawa posiada charakter monografii wnikliwie i dogłębnie opracowanej - w oparciu o rzetelnie

przeprowadzony proces badawczy, a utylitarne i metodologiczne aspekty prowadzą do wartościowych zaleceń dla regionu.

W przedstawionej rozprawie doktorskiej Autorka połączyła tematykę infrastruktury i rozwoju regionu. Zgłębianie tych zjawisk jest obecnie, w warunkach skomplikowanego otoczenia i dynamicznych zmian, bardzo istotne. Nauki ekonomiczne wychodzą naprzeciw postulatowi, efektywności regionów i sprawności zarządzania podmiotami publicznymi oraz poświęcają im coraz więcej uwagi.

Jakość prowadzonych badań i formułowanych na ich podstawie wniosków determinowana jest zastosowaną metodyką. Proces badawczy realizowany w ramach ocenianej dysertacji podzielony został na dwa etapy o zróżnicowanym charakterze, tj.: teoretycznym i empirycznym. W części teoretycznej Autorka prowadziła szerokie studia literaturowe, natomiast w części praktycznej analizę źródeł wtórnych, gdzie posłużono się danymi pozyskanymi z raportów wyspecjalizowanych instytucji m.in. takich jak: GUS, Urząd Marszałkowski i Urząd Wojewódzki.

Badania poświęcone inwestycjom infrastrukturalnym stanowią zatem bardzo ważny i ciągle aktualny przedmiot eksploracji. W tym kontekście podjęta problematyka badawcza opiniowanej pracy z pewnością reprezentuje obszar dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o ekonomii.

Mogę zatem stwierdzić że tytuł rozprawy, podjęta tematyka badawcza jest aktualna i naukowo interesująca a jej wybór i przedstawienie w rozprawie doktorskiej uznaję za merytorycznie uzasadniony.

4. Układ i konstrukcja pracy

Koncepcja pracy jest przejrzysta, merytorycznie poprawna i ciekawie skomponowana. Problem badawczy sformułowano w formie tezy: *„Inwestycje infrastrukturalne są istotnym czynnikiem rozwoju regionu. Kluczowe znaczenie ma opracowanie i wdrożenie programu inwestycyjnego spójnego z rzeczywistymi potrzebami regionu”*, oraz trzech hipotez badawczych.

Przedstawiona do recenzji praca liczy 318 stron (z czego 210 stron stanowią rozważania pracy). Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i zakończenia, bibliografii, spisu tabel, spisu rysunków, spisu wykresów, aneksu i jest podporządkowana przyjętej koncepcji badań oraz weryfikacji postawionych hipotez, co sprawia, że nie budzi zasadniczo większych zastrzeżeń.

Pewien niedosyt stanowi brak wyodrębnionego rozdziału metodycznego, w którym Autorka na bazie studiów literatury przedmiotu, mogłaby dokonać przeglądu stosowanych dotąd podejść metodycznych oraz zamieścić szczegółowe omówienie zaprojektowanej przez siebie procedury badawczej oraz wyjaśnić dokonane w tym zakresie wybory.

W opiniowanej rozprawie zachowano właściwe proporcje treści pomiędzy poszczególnymi jej częściami. Użyte terminy, pojęcia definiowane są poprawnie. Zamieszczone tablice, rysunki, schematy zwiększają pogładowość przedstawionych wywodów, a opisy są zwięzłe. Stwierdzam, że sposób przedstawienia materiału naukowego w recenzowanej dysertacji jest metodycznie właściwy i poprawny.

Konstrukcja pracy jest poprawna i została podporządkowana celom pracy. Dwa pierwsze rozdziały mają charakter teoretyczny. Autorka na bazie analizy obszernej literatury polskiej i obcojęzycznej, omawia rozwój regionalny i finansowanie inwestycji infrastrukturalnych. Rzetelne studia literatury świadczą o dobrej znajomości dotychczasowego piśmiennictwa i prowadzą do dojrzałych rozważań.

Należy wskazać, że koncepcję metodyczną rozwiązania postawionego problemu naukowego wspierają poważne studia literaturowe oparte na 121 pozycjach gdzie 20% wykorzystanej literatury stanowią pozycje obcojęzyczne. Chcę zaznaczyć, że wykorzystana w rozprawie literatura jest właściwie interpretowana w tekście oraz w licznych przypisach. Kolejne trzy rozdziały mają charakter empiryczny i w sposób czytelny prezentują wyniki przeprowadzonych badań. Autorka zachowała prawidłowe relacje między warstwą teoretyczną i empiryczną pracy.

5. Cel i hipotezy pracy doktorskiej

Dokonując oceny poprawności sformułowanego celu i hipotez stwierdzić należy, że cel pracy jest w logiczny sposób powiązany z tematem pracy, gdzie tytuł rozprawy zawiera już konkretną ideę i cel badawczy i zasadniczo został sformułowany poprawnie. Cel pracy został zrealizowany, a hipotezy badawcze zostały zweryfikowane na podstawie szerokich studiów literaturowych i badań empirycznych. W tym zakresie zastosowano metody opisu i analizy materiału pozyskanego w trakcie studiów literatury przedmiotu, analizy dokumentów źródłowych, tabelarycznej i graficznej prezentacji wyników.

Zakres przedmiotowy pracy, założone i zrealizowane badania empiryczne zostały prawidłowo określone, co wiąże się z umiejętnością doboru metodyki badawczej i jej praktycznym wykorzystaniem, opartym na metodzie Hellwiga.

W rozprawie uwidacznia się także umiejętność Doktorantki, wyrażająca się odpowiednim formułowaniem wyników badań w zestawieniu wobec uprzednio przyjętego celu i hipotez badawczych.

6. Ocena zawartości merytorycznej rozprawy

Oceniana rozprawa doktorska dotyczy problematyki infrastruktury w regionie, przy czym w pracy - z uwagi na wieloaspektowość i złożoność tematu - wprowadzono pewne ograniczenia, m.in. o charakterze:

- przedmiotowym - szczegółowe analizy w głównym nurcie dotyczyły zagadnień o charakterze infrastrukturalnym, regionalnym i ekonomicznym,
- podmiotowym - badaniem empirycznym objęto region województwa świętokrzyskiego,
- czasowym - horyzont czasowy prowadzonych analiz zasadniczo objął lata 2004-2016.

W rozdziale pierwszym przedstawiono założenia teoretyczne dotyczące rozwoju regionalnego w kontekście jego ekonomicznych aspektów funkcjonowania oraz polityki rozwoju.

Rozdział drugi w dobrym stylu podejmuje rozważania dotyczące zagadnień inwestycji infrastrukturalnych oraz ich finansowania. Zaprezentowano również podstawowe pojęcia i kategorie ekonomiczne.

Rozdział trzeci obejmuje węzłową dla tematu pracy problematykę infrastruktury województwa świętokrzyskiego z podziałem na powiaty. Analizie poddano stan infrastruktury ekonomicznej, społecznej, sytuacji demograficznej, sytuacji makroekonomicznej oraz stan kapitału intelektualnego i poziom życia mieszkańców.

Rozdział czwarty przedstawia zróżnicowanie rozwoju regionu świętokrzyskiego pod kątem oceny przestrzennego rozwoju regionów, czynników różnicujących od innych regionów Polski i konsekwencje tych różnic.

Pracę zamyka rozdział piąty, w którym Doktorantka akcentuje plany i strategie rozwoju regionu świętokrzyskiego, programy inwestycyjne oraz źródła finansowania inwestycji infrastrukturalnych. Prezentuje również ocenę wpływu infrastruktury ekonomicznej na rozwój gospodarczy regionu w kontekście postulowanych kierunków inwestycji.

Rozprawa doktorska jest dowodem dobrej znajomości podjętej problematyki badawczej i stanowi samodzielne i oryginalne rozwiązanie przez Doktorantkę aktualnego i ważnego problemu naukowego mieszczącego się w naukach ekonomicznych. Przedstawiona w pracy

tematyka badawcza jest interesująca i bardzo aktualna, a zastosowane metody badawcze w sposób właściwy umożliwiły weryfikację i hipotez badawczych oraz realizację sformułowanego celu pracy. Tytuł rozprawy odpowiada w pełni jej treści. Układ dysertacji, jej treść i kompozycja koresponduje z przeprowadzonymi badaniami literaturowymi i empirycznymi co świadczy o dobrej wiedzy i umiejętnościach badawczych Autorki.

Uważam, że przeprowadzone studia teoretyczne łącznie z osiągniętymi wynikami badań empirycznych nad wpływem inwestycji infrastrukturalnych w rozwój regionu świętokrzyskiego stanowią podstawę do uznania, że przyjęte hipotezy badawcze zostały zweryfikowane pozytywnie, co pozwoliło na osiągnięcie podstawowego celu rozprawy.

Oceniając pozytywnie recenzowaną dysertację pragnę podkreślić, że:

- stanowi ona jednolite metodologicznie studium teoretyczno-empiryczne poświęcone ekonomicznym aspektom infrastruktury regionu świętokrzyskiego,
- zastosowana metoda Hellwinga daje możliwość opracowania jednorodnego wskaźnika regionu, który z kolei pozwala na porównywanie województwa świętokrzyskiego z innymi na podstawie tych samych kryteriów,
- wnosi wkład do teorii poznania zależności między inwestycjami infrastrukturalnymi a rozwojem regionu.

7. Ocena formalnej strony pracy

Odnosząc się do oceny formalnej strony pracy należy podkreślić, że dysertacja została napisana poprawnym językiem, a Autorka przestrzega formalnych reguł pisania prac naukowych. Tabele zostały odpowiednio ponumerowane, opatrzone tytułami i źródłami. Są one przejrzyste i ułatwiają opanowanie tekstu. Identyczna uwaga odnosi się do rysunków.

Zarówno warstwa językowa, jak i strona stricte techniczna nie budzą większych zastrzeżeń.

Zauważone błędy nie mają charakteru fundamentalnego i dotyczą głównie nielicznych omyłek literowych występujących w tekście (np. s. 33, *trecie* – zamiast *trzecie*, s. 43 *ternu* – zamiast *terenu*, s. 123 *spadł* – zamiast *spadła*, s. 66, *po kropce zdanie zaczęto od małej litery*, s. 137 *brakuje w zdaniu „do”*, s. 157 *„miasto Kielce, który osiągnął poziom wskaźnika” powinno brzmieć „miasto Kielce, w przypadku którego wskaźnik osiągnął poziom...”*). Ponadto w pracy widoczne są różne czcionki (s. 56, 57, 124, 157).

Podstawa źródłowa, wyrażająca się m.in. przypisami dolnymi jest względnie jednolita, jednak występują pewne niedociągnięcia, m.in.: w przypisie bibliograficznym nr 33, 65, 106 i rysunkiem nr 5, *brakuje numerów stron*.

Praca posiada staranny i przejrzysty zapis w formie wydruku komputerowego, a prezentowane w poszczególnych rozdziałach rysunki, tabele, schematy oraz mapy zostały wydrukowane w kolorze, co stwarza lepszy odbiór wizualnej strony rozprawy.

8. Zagadnienia do dyskusji

1. Jakie można wskazać ograniczenia prowadzonych badań empirycznych?
2. Jakie można zaproponować w świetle uzyskanych wyników, kierunki dalszych badań prowadzących do rozwoju regionu świętokrzyskiego?

9. Konkluzja

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione składowe elementy przedstawionej do oceny rozprawy doktorskiej, wyrażam opinię, że recenzowana rozprawa stanowi samodzielne rozwiązanie wskazanego przez Autorkę problemu badawczego i wykazuje Jej ogólną wiedzę w obszarze, wpisującym się w dyscyplinę ekonomii. Przedstawiona praca stanowi studium teoretyczno-empiryczne w temacie „Inwestycje infrastrukturalne jako determinanta rozwoju regionu świętokrzyskiego” i jest rozprawą o cechach oryginalności, dlatego też pomimo pewnych wątpliwości i uwag krytycznych przedstawionych w recenzji ogólna ocena recenzowanego opracowania jest pozytywna.

Reasumując stwierdzam, że dysertacja spełnia wymogi stawiane przy ubieganiu się o stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych określone w art. 16 ustawy z dnia 14 czerwca 2003r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki i wnoszę o dopuszczenie mgr Ewy Ćpak do obrony pracy doktorskiej.



.....